HERBA DELS TALLS
Sanguisorba minor Scop.

[1771, Fl. Carn., ed. 2, 1 : 110] **2n=28,56**

Làmina: THOMÉ, OTTO WILHELM

Flors bisexuades. Foto: REINHOLD MÖLLER

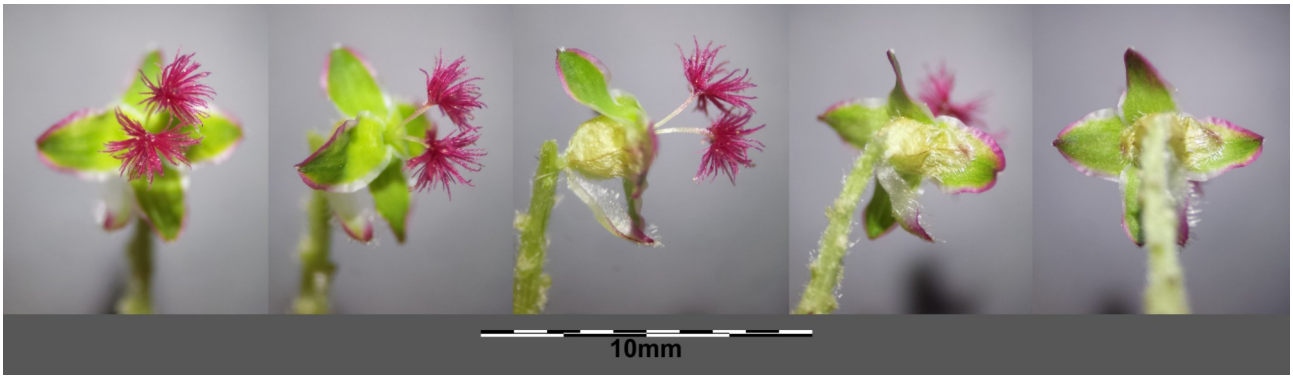

Flors femenines. Foto: STEFAN LEFNAER

Foto: Herbari Virtual Illes Balears UIB

NOMS POPULARS

Alemany: Kleiner wiesenknopf/Becherblume / Blutstillerin / Blutströpfchen / Braunelle / Drachenblut / Falsche bibernelle / Gartenbibernelle / Herrgottsworte / Kleine bibernelle / Kleine wiesenknopf / Kleiner wiesenkopf / Kleines blutkraut / Költeltskraut / Körbelskraut / Megenkraut / Nagelkraut / Pimpernelle / Pimpernelle oder kleiner wiesenknopf / Pimpinelle / Rote bibernelle / Sperberkraut / Welsche bibernelle / Wiesenbibernelle / Wiesenknopf / Wurmkraut

Anglès: Salad burnet, gardne burnet, small burnet, burnet, toper's plants, burnet-bloodwort

Àrab: مرقئة صغيرة

Aragonès: jazmia, pempinela, pimpinella, pimpineta, yerbajo, hierba de la garganta, ierba de la garganta, jazmia, pempinel, pempinella, pimpinela, pimpinella, pimpineta, yerba je.
Basc/Euskera: gaitun, gaitun motabat, gaitun txiki
Castellà: Pimpinela menor, algáfita, hierba ge, hierba del cuchillo, árnica fina, ensalada italiana, escalerilla, gitanilla, herba balonera, hierba de la enjaretadura, hierba de la gangrena, hierba de la garganta, hierba de la rumia, hierba del cuclillo, hierba de los porrazos, hierba del riñón, hierba escalerilla, hierba mora, pimpinela, pimpinela frutera menor, pimpinela menor, pimpinela silvestre, pompones, rompepiedras, ruda fina, sanguinaria, sanguisorba, sanguisorba menor, yerba de la cuchilla, yerba de la enjaretadura, yerba de los porrazos
Català: Herba dels talls, enciam de cavallers, petinel·la, herba forrera, esparcet bord, herba balonera, herba de queixal, herba de talls, herba del sust, pampinella, pampinelles, pentinella, pimpinella, plantinella, queixalets, raïmet de pastor, sanguinària, trepadella borda, herba de la inflamació, herba de pimpinella, herba de talls, herba del conill, llicsó bord, peretxinela, peretxinela, peripinel·la, peritinel·la, pimpinella, pimpinel·la , plantinella, trencapedres.
Danès: Bibernelle/Kvæsurt / Blodstillende bibernelle
Eslovac: Krvavec menší
Eslovè: Mala strašnica/ Strašnica mala
Estonià: Harilik mustnupp
Finlandès: Pikkuluppio
Francès: Pimprenelle
Francès: Pimprenelle/Petite pimprenelle / Petite sanguisorbe / Sanguisorbe mineure
Gaèlic: Lus an uille
Gallec: herba da espinela, pimpinela, pimpinela menor, sanguinaria, sanguisorba.
Gal·lès: Bwrned/ Burnet / Gwyddlwdn cyffredin / Gwyddlwyn cyffredin
Grec: Σαγκουισόρβον το έλασσον/Ποτήριον το φαρμακευτικό / Σκαθαρόχορτο
Hebreu: בן-סירה מיובל / בן סירה
Holandès: Kleine pimpernel/Pimpernel
Hongarès: Csabaire/Csabaíre vérfű / Csabaírefű / Kis vérfű
Islandès: Dvergakollur
Italià: Salvastrella minore
Japonès: サラダバーネット
Noruec: Blodtopp / Nettpimpernell / Pimpernell
Persa/Farsi: توت روباهی
Polonès: Krwiściąg mniejszy
Portuguès: hortense, pentes, pimpaela, pimpinela, pimpinela-hortense, pimpinela-menor, pimpinella, pimpinella hortense, poterio. Pampinela/ / Tentinela / Tintinela
Serbi: Динјица/ Dinjica
Suec: Äkta pimpinell / Pimpinell
Turc: Küçük çayırdüğmesi/Çayırdüğmesi
Txec: Krvavec menší / Krvavec menší pravý
Ucraïnès: Родовик малий
Xinès: 小地榆

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

Dins el gran grup de les Rosàcies el gènere podria adscriure's a la família de les *Alchemillaceae* J.G. Agardh. I es distingiria del gènere *Alchemilla* per no tenir calicle les flors. La família de les *Alchemillaceae* es distingeix per tenir les flors sense corol·la, inferovàriques, i ser plantes herbàcies. Ara bé, si considerem el gènere dins les Rosàcies,

aleshores el distingiríem per ser de plantes herbàcies, de fulles pinnaticompostes, i flors sense corol·la reunides en glomèruls densos, d'ovari ínfer i fruit endurit format per l'hipanti amb els carpels.
Dins el gènere, *Sanguisorba minor* es distingeix per no tenir els sèpals de color vermell fosc sinó de color verd clar, els estigmes fimbriats, i les flors femenines generalment al cim i les bisexuades a la resta del glomèrul, però alguns cops es troben glomèruls amb totes les flors bisexuades; tiges sense pilositat abundant, úrnula amb els 4 angles molt marcats i les cares reticulades, glomèruls laterals pedunculats, cares de la úrnula, planta herbàcia amb moltes fulles a la base amb tiges fèrtils robustes, ramificades, amb glomèruls abundants en inflorescència paniculiformes.
Sanguisorba minor és una planta herbàcia que pot arribar a 70 cm d'alçària, amb el lluc a vegades una mica llenyós, amb les fulles concentrades a la base, de port erecte o ascendent. Tiges fèrtils en general robustes, ramificades, amb tricomes pluricel·lulars i alguns unicel·lulars, dispersos. Fulles basals amb 9-25 folíols amb pecíols peciolulats subcordiformes, oval-el·líptics o cuneats, amb tricomes pluricel·lulars i unicel·lulars dispersos. Folíols superiors de 5.8-23.5 × 4.5-17.2 mm amb 9-21 dents. Glomèruls de 8.3-23 × 7.3-16.4 mm, sublobulosos, ovoides o el·lipsoidals; nombrosos, en panícules laxes; els laterals pedunculats. Flors femenines normalment al cim del glomèruls i bisexuades a la base. Sèpals de 3.7-6.1 × 2.3-3.2 verdosos. Estams de les flors bisexuades normalment nombrosos, però a vegades escassos (1-5). Carpels 2-3; estigmes fimbriats vermells. Úrnula de 2.8-6.1 2-3.8 mm, obovoide, obpiriforme, subglobulosa, el·lisoidal; costelles 4, sense ales, amb marge enter; cares reticulades amb crestes agudes. Aquenis 2-3.

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Es troba per Europa als prats secs sobre sòls bàsics, pobres en nutrients, argilosos, gens salins, molt assolellats; i també al NE d'Àfrica i al SW d'Àsia. Introduïda a Amèrica del Nord i al SE d'Austràlia i a Nova Zelanda. A Catalunya sol anar acompanyada de:

Brachypodium phoenicoides
Carlina corymbosa
Centaurea aspera
Crepis taraxacifolia
Dactylis glomerata
Daucus carota
Eryngyum campestre
Foeniculum vulgare
Galium lucidum
Plantago lanceolata
Scabiosa maritima

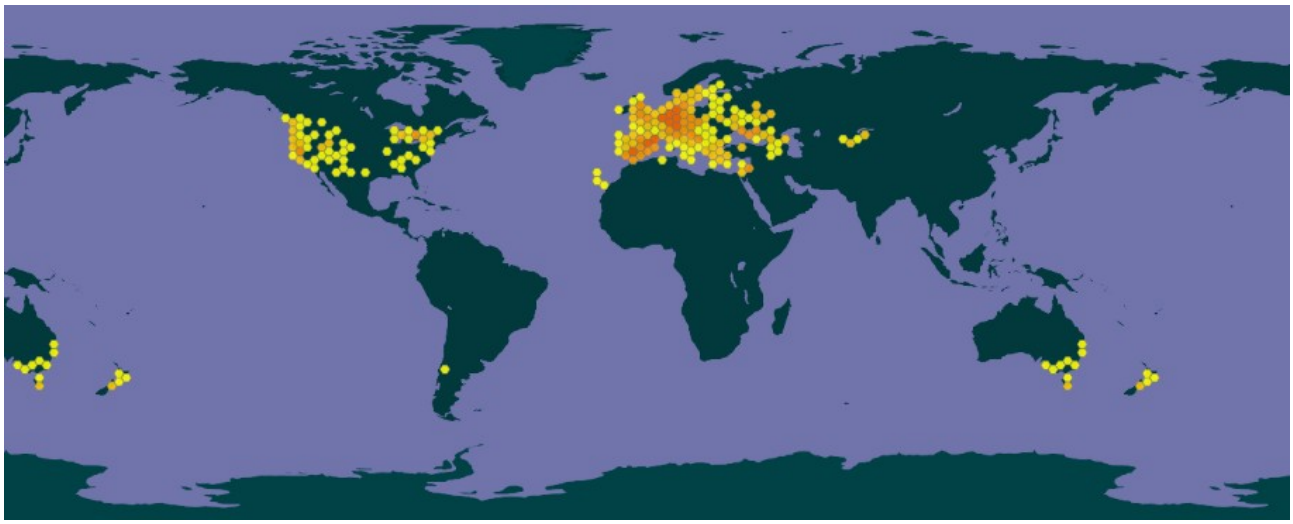

Sanguisorba minor al món segons GBIF

HISTÒRIA

Per a DIOSCÒRIDES (segle I) la planta és vulnerària, és a dir, cura i cicatritza ferides.
Per a NICHOLAS CULPEPER (segle XVII) el «wild burnet» (*Sanguisorba officinalis*) o el «garden burnet» (*Sanguisorba minor*) tenen virtuts similars, si bé la segona és una mica millor. Són plantes regides pel Sol, vigoritzants. Van bé pel fetge i el cor. Posades en vi blanc animen el cor i allunyen la tristesa. Són astringents i estronquen hemorràgies internes o externes i curen ferides o úlceres internes o externes. Va bé tan la plant xafada aplicada o presa com la decocció com l'aigua destil·lada. Les llavors en aigua on s'hagi apagat un ferro roent va bé també per aturar hemorràgies.

PROPIETATS MEDICINALS

- amargant
- antidiarreica
- antihemorràgica
- antiinflamatòria
- antioxidant
- antisèptica
- antitífica
- antitumoral
- antivírica
- aperitiva
- astringent
- cordial
- digestiva
- diürètica
- galactagoga
- hemostàtica
- hepatoprotectora
- inhibidora de l'elastasa
- neuroprotectora
- sudorífica
- tònica
- vulnerària

USOS MEDICINALS

- Alzheimer
- *Bacillus cereus*
- càlculs a la bufeta
- càncer de fetge HepG2
- càncer de matriu HeLa
- caspa
- colesterol alt
- cops de calor
- cor dèbil
- cremades
- dermatitis
- diabetis
- diarrea
- èczema
- *Enterobacter cloacae*
- *Escherichia coli*
- estomatitis REL
- faringitis REL
- fatiga primaveral
- febre
- ferides
- gota
- hemorràgies
- hemorroides
- hiperlipidèmia
- indigestions
- insolacions
- leucorrea
- *Listeria monocytogenes*
- melenes (femta amb sang)
- mal de coll REL (gàrgares)
- metrorràgia
- obesitat
- picades de serps
- psoriasis
- refredat
- regla irregular (homeopatia)
- reuma
- *Salmonella typhimurinum*
- *Staphylococcus aureus*
- talls REL
- tristesa
- úlceres internes (estómac, duodè)/externes
- varius (homeopatia)
- virus de l'herpes simple
- virus de l'estomatitis vesicular
- virus HIV

USOS CULINARIS I ALTRES USOS

Amanides
Brous
Chitterlings soup (sopa de menuts)
Formatges
Gelats
Guarnició de carn o peix
Mantega
Patés
Porridge
Refrescos
Salsa verda de Frankfurt: *Sanguisorba minor* + borratja + cerfull + créixens + julivert + cibulet + romes + ginebrons + tarongina + api de muntanya + nata + vinagre + sal + pebre + formatge quark. Sol afegir-se a patates amb ou dur.
Sopes
Sucs de fruita
Truites d'ou
Vinagre

POSSIBLE TOXICITAT

Per a les dones embarassades pot ser perillosa. Pot provocar, per abús, úlcera d'estómac.

EFECTES FISIOLÒGICS

L'extracte de la planta (*Sanguisorba minor*) és igual d'eficaç o més que el de *S. officinalis* pel que fa a la restricció de la migració de cèl·lules canceroses mediada per la plasmina i té efecte antitumoral excel·lent contra línies cel·lulars com la HepG2.

PRINCIPIS ACTIUS

- 1-gal·loïl-2,3-hexahidroxi-defenoïl-alfa-glucosa
- 2,3-hexahidroxi-defenoïl-(alfa/beta)-glucosa
- 8-metoxi-quercetina-3-O-beta-glucosil-(1'''-2'')-O-beta-glucòsid
- àcid 2-(4-carboxi-3-metoxi-estiril)-2-metoxi-succínic
- àcid 4,8-dimetoxi-7-hidroxi-2-oxo-2H-1-benzopiran-5,6-dicarboxílic
- àcid alfa-linolènic
- àcid aspàrtic
- àcid behènic
- àcid cafeic
- àcid chicòric
- àcid clorogènic
- àcid dihomo-gamma-linolènic
- àcid eicosatrienoic
- àcid el·làgic
- àcid esteàric
- àcid gàl·lic
- àcid glutàmic
- àcid làuric
- àcid linoleic
- àcid o-cumàric
- àcid p-cumàric
- àcid palmític
- àcid tànic
- àcid p-hidroxi-benzoic
- àcid tricosìlic
- àcid ursòlic
- àcid vainíllic
- aigua 74.5 % FUL
- apigenina-O-deoxi-hexòsid

- asparagina
- beta-gluco-gal·lina
- beta-sitosterol
- carbohidrats 11 % FUL
- catequina
- epi-catequina
- esteroides
- fibra
- flavonoides
- gal·loïl-bis-HHDP-glucòsid
- glutamina
- grassa 1 % FUL
- kaempferol
- kaempferol-3-O-[2'''-gal·loïl-O-beta-glucosil-(1'''-2'')-O-beta-glucòsid)]
- lambertianina-C
- lignans
- pedunculagina
- polifenols 250 mg/100g
- proteïna 5.5% FUL
- quercetina
- quercetina3-O-(6”-gla·loïl-glucosa)
- quercetina-gal·loïl-hexòsid
- resina
- sanguiïna
- tanins
- triterpenoides
- vitamina C

MÉS INFORMACIÓ

«A comprhensive review of genus *Sanguisorba*: traditional uses, chemical constituents and medical applications». PING ZHOU, JINGYAN LI, QI CHEN, LONG WANG, JING YANG, ANGUO WU, NAN JIANG, YUANZHI LIU, JIANPING CHEN, WENJUN ZOU, JING ZENG, JIANMING WU. Front Pharmacology (12): 750165 (2021).